

Сучасна парадигма боротьби з хабарництвом у судовій системі України

Рошина І.О., кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри кримінального права та процесу Національного авіаційного університету

З моменту незалежності України на всіх рівнях влади констатують, а громадяни щодня відчувають, що в країні процвітає корупція, і, особливо, в судовій системі. А в корумпованій державі, як загальновідомо, грубим і відкритим чином порушуються права і свободи громадян.

Підтвердженням корумпованості судової влади України є кількість звернень громадян України до Європейського суду з прав людини у зв'язку з порушенням їх прав і свободи. За кількістю заяв на 10 тисяч жителів України посідає друге місце в світі [1, с. 11].

Для успішної та реальної боротьби з корупцією у судовій системі України, за нашу думку, необхідно провести наступні заходи.

1. Прийняти закон, який зобов'язує слідчого відкривати кримінальне провадження без будь-яких застережень чи посилань проти судді після того, як Європейський суд з прав людини встановив порушення прав і свобод громадянина України у справі, по якій цей суддя прийняв рішення.

Порушення кримінальних справ цих категорій має кваліфікуватися за ч. 3 ст. 364 КК України «Зловживання владою або службовим становищем». З цією метою необхідно ч. 1 ст. 364 КК України, після слів «або інтересам юридичних осіб» доповнити наступними словами «а також встановлення Європейським судом з прав людини порушення прав і свобод громадянина суддею України».

Характерно, що проведене нами анкетування громадян і суддів України з питання: «Чи мало б попереджувальних значення для боротьби з хабарництвом у

судовій системі України, если б суддів притягали до кримінальної відповідальності за ч. 3 ст. 364 КК України» свідчить, що приблизно 93% громадян вважає за необхідне притягати суддів до кримінальної відповідальності за ч. 3 ст. 364 КК України. У теж час, тільки 11, 9% опитаних суддів загальної юрисдикції вважають, що притягнення до кримінальної відповідальності в таких випадках суддів матиме попереджувальне значення.

В даний час в Україні підбір і призначення суддів, а також їх роботу організують: Вища рада юстиції України, Вища кваліфікаційна комісія суддів України, Рада суддів відповідних судів України, конференція суддів відповідних судів України, з'їзд суддів України та Державна судова адміністрація. А якщо є така кількість установ, які повинні організувати належну роботу судів, а корупція в суддівському корпусі, як показує практика з кожним роком зростає, то не важко зробити висновок про те, що всі ці установи або не здатні організувати діяльність судів як того вимагає закон, або ці установи самі корумповані, як і суди. Тому необхідно скоротити Вищу раду юстиції та Ради суддів відповідних судів України.

Вища кваліфікаційна комісія суддів України має складатися з учених та представників громадськості в кількості не менше 19 осіб. Вчені повинні давати оцінку порушенням закону суддями, а громадськість здійснювати контроль за роботою цієї комісії. Якщо Вища кваліфікаційна комісія складатиметься тільки з самих суддів, то ніколи об'єктивної оцінки будь-яким порушенням закону суддями, або навіть вининням ними злочинів, цієї комісією не буде дано. Підтвердженням сказаному є суцільна корупція всієї системи України.

Має рацію академік В.Г. Гончаренко, що для поліпшення роботи судової системи України необхідно також:

а) ліквідувати Державну судову адміністрацію як орган, який створює відносини залежності, коли господарська, а непрямо - і виробнича діяльність судів багато в чому підпорядкована волі виконавчої бюрократії;

б) внести в державний бюджет України кожний суд окремим рядком, що зніме найменшу фінансову залежність судів від чиновницького апарату;

в) запровадити порядок, за яким суддям надавалося б житло із спеціального фонду зразу ж після обрання або призначення на посаду і без всякого дозвільного втручання у цей процес чиновників [2, с. 137].

Діючий в даний час в Україні порядок підбір і призначення суддів суперечить не тільки здоровому глузду, але і ст. 5 Конституції України. Згідно зі ст. 371 КПК України суд ухвалює вирок іменем України. Отже, судова влада здійснює свою діяльність від імені народу. А якщо це так, то тільки народ має вирішувати, кому довіряти від імені народу ухвалювати вирок. Тому суддів має обирати народ. Народ також має право бути ініціатором звільнення з посади судді.

Підсумовуючи вищесказане слід погодитися з думкою член-кореспондента НАПрНУ Т.В. Варфоломєєвої, що реформа судової системи в Україні давно назріла і є очікуваною усіма громадянами, оскільки безлад, який останніми роками запанував у правовій системі, суттєво порушує конституційні права громадян, обмежує їх можливості на судовий захист, фактично усуває доступність правосуддя, перекреслює прозорість правосуддя, ставить під сумнів його ефективність [3, с. 130].

Список використаних джерел:

1. Литвин В. Європейська конвенція з прав людини: уроки й перспективи / В. Литвин // Право України. - 2010. - № 10. - С. 4-17.
2. Гончаренко В.Г. Проблемні питання судово-правової реформи в Україні / В.Г. Гончаренко // Вісник Академії адвокатури України. - 2010. - № 2(18). - С. 137.
3. Варфоломєєва Т.В. Доступність та ефективність судової системи / Т.В. Варфоломєєва // Вісник Академії адвокатури України. - 2010. - № 2(18). - С. 130-132.